

Bevezetés a hidrogeológiába

Kreditkód: gg1n1K34

Földtudomány és környezettudomány BSc

3. szemeszterben
meghirdetett kurzus

5. TK. A víz és a kőzetek viszonya, porozitás, felszín alatti vizek nevezéktana

Előadó és az elektronikus tananyag összeállítója:

Mádlné Dr. Szőnyi Judit

egyetemi docens

társelőadó: Zsemle Ferenc tanársegéd

5.TK. A víz és a kőzetek viszonya

5.1. A kőzetek és a víz viszonya

5.1.1. Víz tároló kőzettípusok

5.1.1.1. Magmás

5.1.1.2. Metamorf

5.1.1.3. Üledékes

5.1.2. A karsztosodás

5.2. Felületi feszültség és kapcsolódó jelenségek

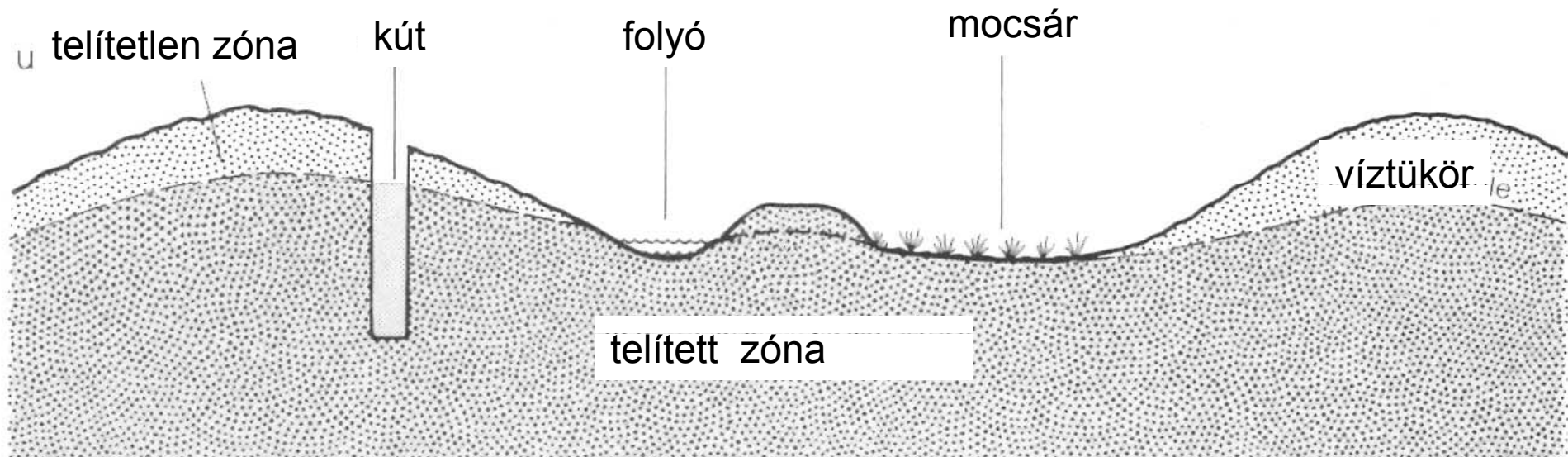
5.2.1. Kapillaritás

5.2.2. Kapilláris öv

5.2.3. Telítetlen, kapilláris, telített zóna és talajvíztükör

- Telítetlen (háromfázisú) zóna: a földkéreg felső, a földfelszínhez közvetlenül csatlakozó része, ahol a pórusok részben vízzel, részben pedig levegővel vannak kitöltve.
- Telített (kétfázisú) zóna: csak kőzet és folyadék van jelen. Addig a mélységig tart, ameddig a kőzetekben folytonossági hiányok vannak és a víz folyékony fázisú.
- Talajvíztükör: az a kitüntetett felület, ahol a pórusnyomás egyenlő az atmoszferikus nyomással.

(Price, 1986)

5.TK. A víz és a kőzetek viszonya

5.1. A kőzetek és a víz viszonya

5.1.1. Víz tároló kőzettípusok

5.1.1.1. Magmás

5.1.1.2. Metamorf

5.1.1.3. Üledékes

5.1.2. A karsztosodás

5.2. Felületi feszültség és kapcsolódó jelenségek

5.2.1. Kapillaritás

5.2.2. Kapilláris öv

5.2.3. Telítetlen, kapilláris, telített zóna és talajvíztükör

5.1.1.1. Magmás kőzetek – repedezett víztárolók

- magma hűlésével és megszilárdulásával keletkeznek mélységi vagy kiömlési változatban
- hólyagüreges bazalt: a keletkezésüknél fogva nagyon kevés pórusüreg található bennük elszigetelve hólyagüregek formájában (gázbuborékok)
- egyres extruzív magmás kőzeteknek lehetnek egymáshoz kapcsolódó rései: pl.: bazaltoszlopok egymástól hűlési repedésekkel elválasztva

hólyagüreges bazalt

halápi bazaltoszlopok

<http://www.geocaching.hu/caches.geo?id=1656>

5.1.1.2. Metamorf kőzetek repedezett víztárolók

- a metamorf kőzetek egyéb kőzetek nyomás és/vagy hőmérséklet hatására bekövetkező átalakulása révén jönnek létre
- kis valószínűséggel az eredeti kőzet porozitása kontakt metamorfózis hatása után is megmaradhat
- a nagy nyomás hatására az eredeti kőzetszövet átalakul, a pórusok összezárulnak
- **a legtöbb metamorfit a földkéreg mélyebb zónáiban fordul elő**
- **másodlagos porozitás kialakulására** a fedő kőzetek eróziója révén, a felszín közelbe jutva van lehetőség akár csak a magmás kőzetek esetében

Gyűrt eklogit – Nordfjord, Norvégia

http://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%A9p:Eklogit_norvegia.jpg

5.1.1.3. Üledékes porózus, repedezett, karsztos víztárolók

- főleg kőzetek mállástermékéből keletkező részecskék lerakódásával keletkeznek.
- így a részecskék között pórusok találhatóak, amelyek mérete függ a részecskék nagyságától és az osztályozottságától
  - a nagy porozitás nem jelent nagy permeabilitást (pl.: agyagok)
  - a lerakódás után a pórusokat cementáció eltömítheti
  - a kőzetté válás és a betemetődés során fellépő kompakció csökkenti a porozitást: a folyamat révén a laza üledékből konszolidált üledékes kőzet alakul ki

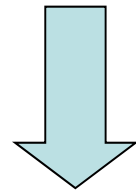
Piliscsaba-I dolomit-murva bánya

homokkő

A kőzetek porozitása/permeabilitása az idő folyamán növekedhet:

- mállás révén bizonyos ásványi összetevők oldódhatnak
- a lemeztektonikai mozgások során repedések, törések keletkezhetnek

másodlagos porozitás

5.TK. A víz és a kőzetek viszonya

5.1. A kőzetek és a víz viszonya

5.1.1. Víz tároló kőzettípusok

5.1.1.1. Magmás

5.1.1.2. Metamorf

5.1.1.3. Üledékes

5.1.2. A karsztosodás

5.2. Felületi feszültség és kapcsolódó jelenségek

5.2.1. Kapillaritás

5.2.2. Kapilláris öv

5.2.3. Telítetlen, kapilláris, telített zóna és talajvíztükör

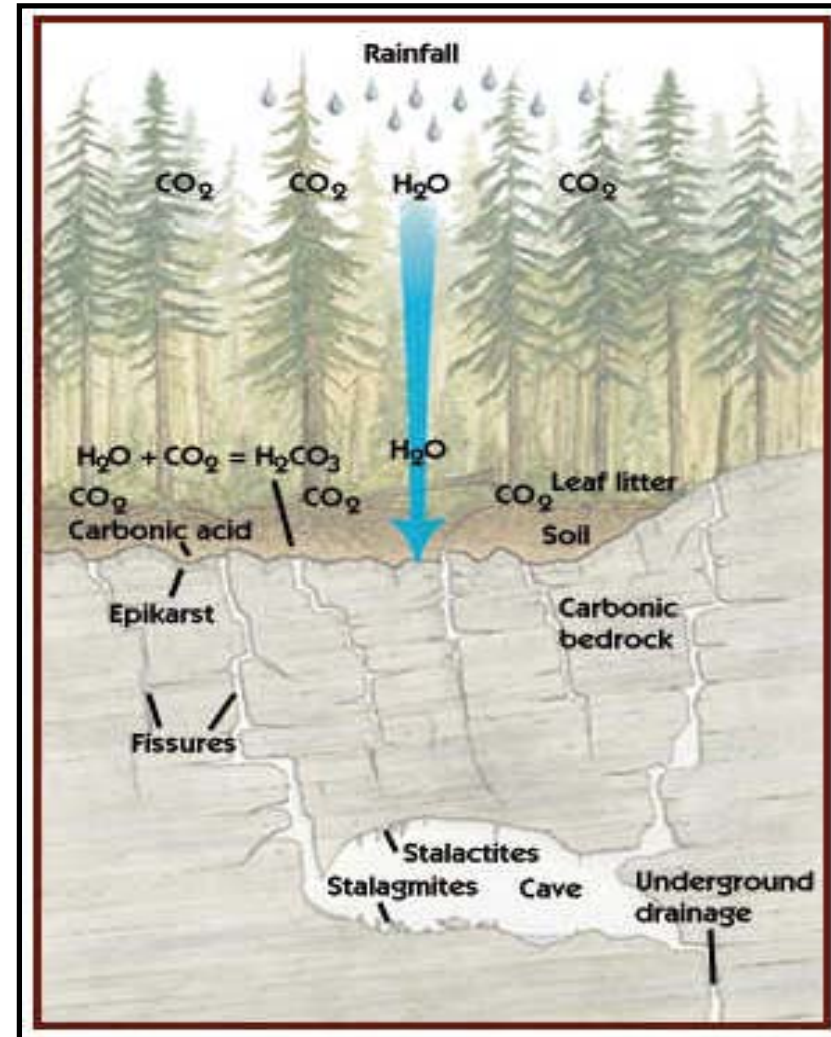
A karsztosodás

Jól oldható kőzetek:

evaporitok: kősó, anhidrit, gipsz

karbonátok: mészkő, dolomit

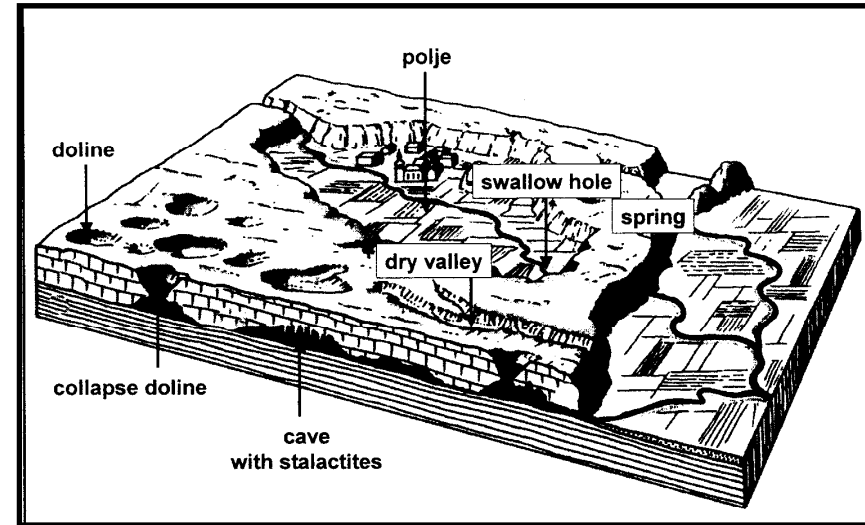
- A csapadékvíz oldott széndioxidot tartalmaz, amely lehetővé teszi, hogy a mészkő fő összetevőjét, a CaCO_3 -ot oldja.
- Már a légkörben hulló esővíz kezdi magába oldani a CO_2 -ot, és a talajba beszivárgó csapadék pedig még többet old. A szén-dioxidnak azonban csak egy része lép reakcióba vízzel, a nagyobb része vízben oldott gáz, azaz gázbuborékok.
- A vízben oldott CO_2 szénsavat eredményez: $\text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 = \text{H}_2\text{CO}_3$
- A karsztterületekre hulló csapadék a hasadékokon és repedéseken keresztül szivárog le, és lassan oldja a kőzetet a szénsavtartalma révén: $\text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 = \text{Ca}^{2+} + 2\text{HCO}_3^-$
- Az oldódás intenzívebb, ha vékony humusztakaró fedi a karbonátos kőzetet. Ez annak köszönhető, hogy ez a vékony humuszréteg kedvezően befolyásolja a CO_2 produkciót és akkumulációt (gyökerek respirációja, állatok légzése, szerves anyag bomlása). Ezenkívül a **talajban lévő szerves savak is oldanak!**

Karsztjelenségek

•Felszíni karsztjelenségek:

- karr, karrmező: oldódásos lineáris elemek
- dolina: tál alakú, zárt depresszió
- polje: nagy medencék
- víznyelő (ponor): ahol a víz eltűnik a felszín alá
- száraz völgy: állandó vízfolyás nélküli völgy

néhány 10000 évvel később karsztos víztartó válik belőle ...

•Felszínalatti karsztjelenségek: barlangok, források

szelektív folyamat

kezdeti állapot: repedezett karbonátos kőzet ...ez a repedés csak egy kicsivel szélesebb, mint a többi...

... de csak ez a repedés fejlődik karsztjárattá

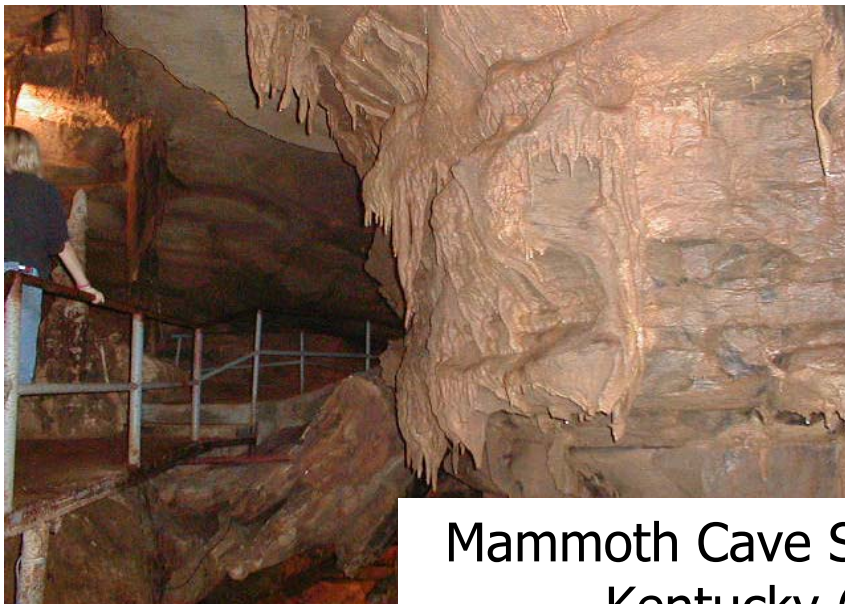
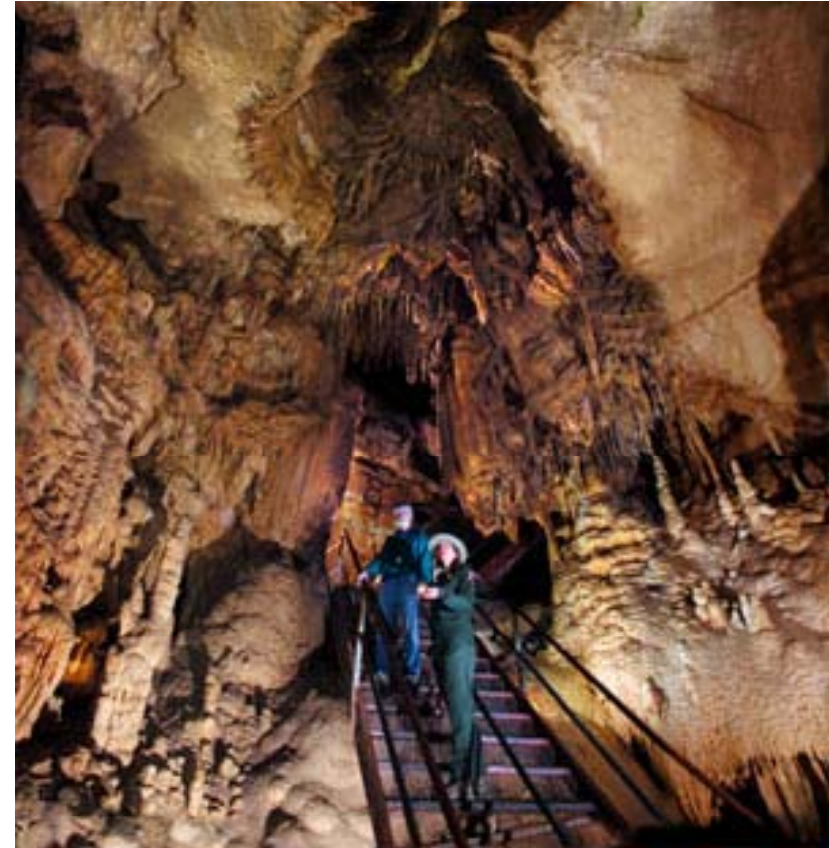
Karrok

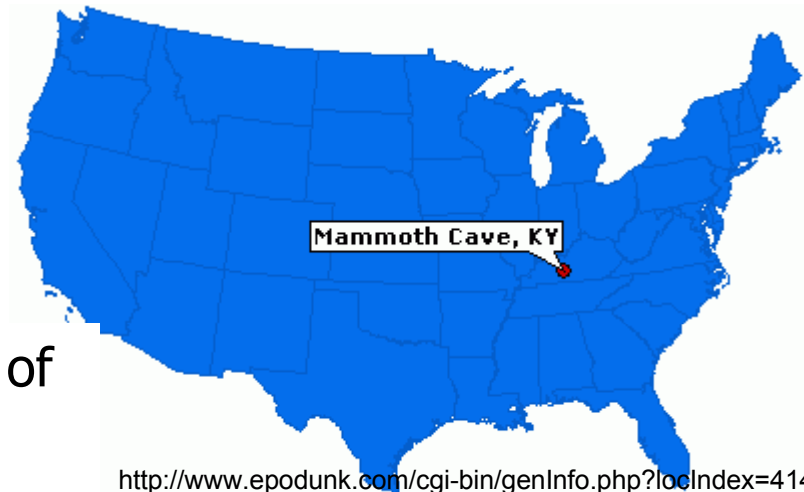
Rovátkakarrok

Lekerekített formák

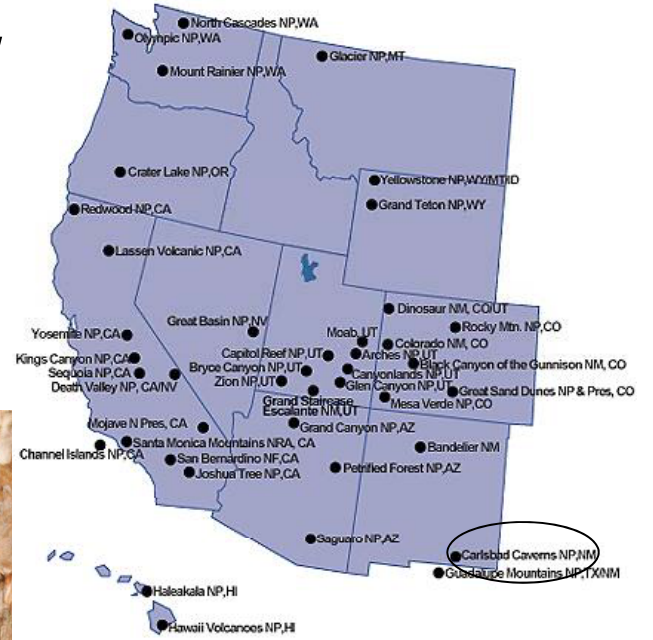
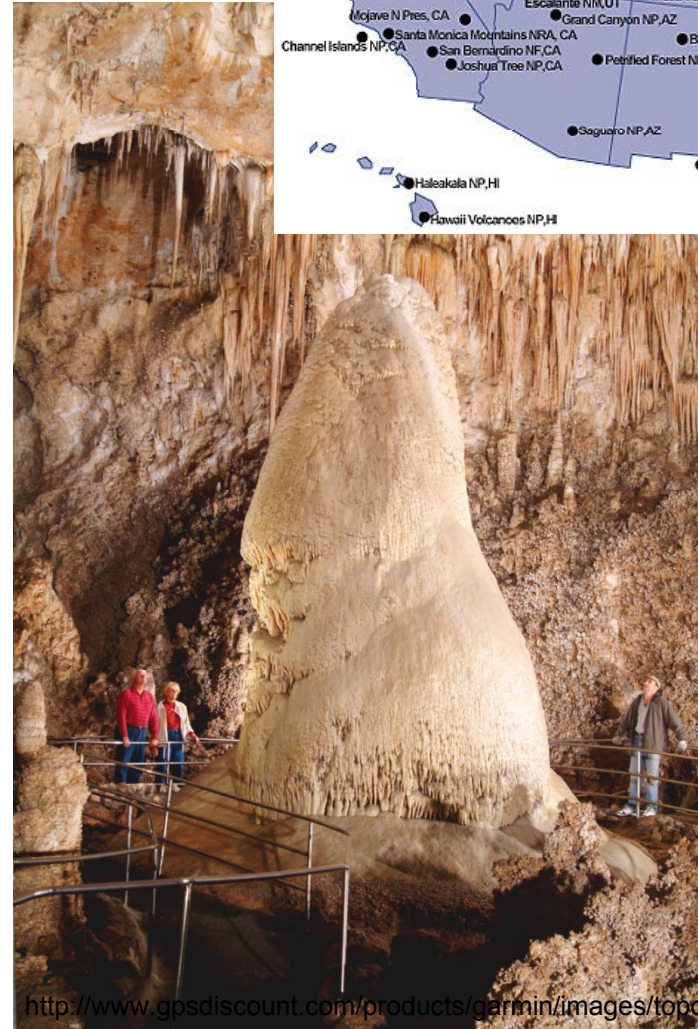
Barlangok

Mammoth Cave System of
Kentucky (USA)

Carlsbad Cavern of New Mexico, USA

sztalagtit – függő cseppkő

cseppkőoszlopok

sztalagmit – álló cseppkő

Travertínó
(édesvízi mészkő)

Egerszalók

A kútból feltörő 65-68 °C-os melegvíz egy 120 m²-es mésztufadombot alakított ki.

Petrifying Well
Mother Shipton's Cave, Knaresborough, England

5.TK. A víz és a kőzetek viszonya

5.1. A kőzetek és a víz viszonya

5.1.1. Víz tároló kőzettípusok

5.1.1.1. Magmás

5.1.1.2. Metamorf

5.1.1.3. Üledékes

5.1.2. A karsztosodás

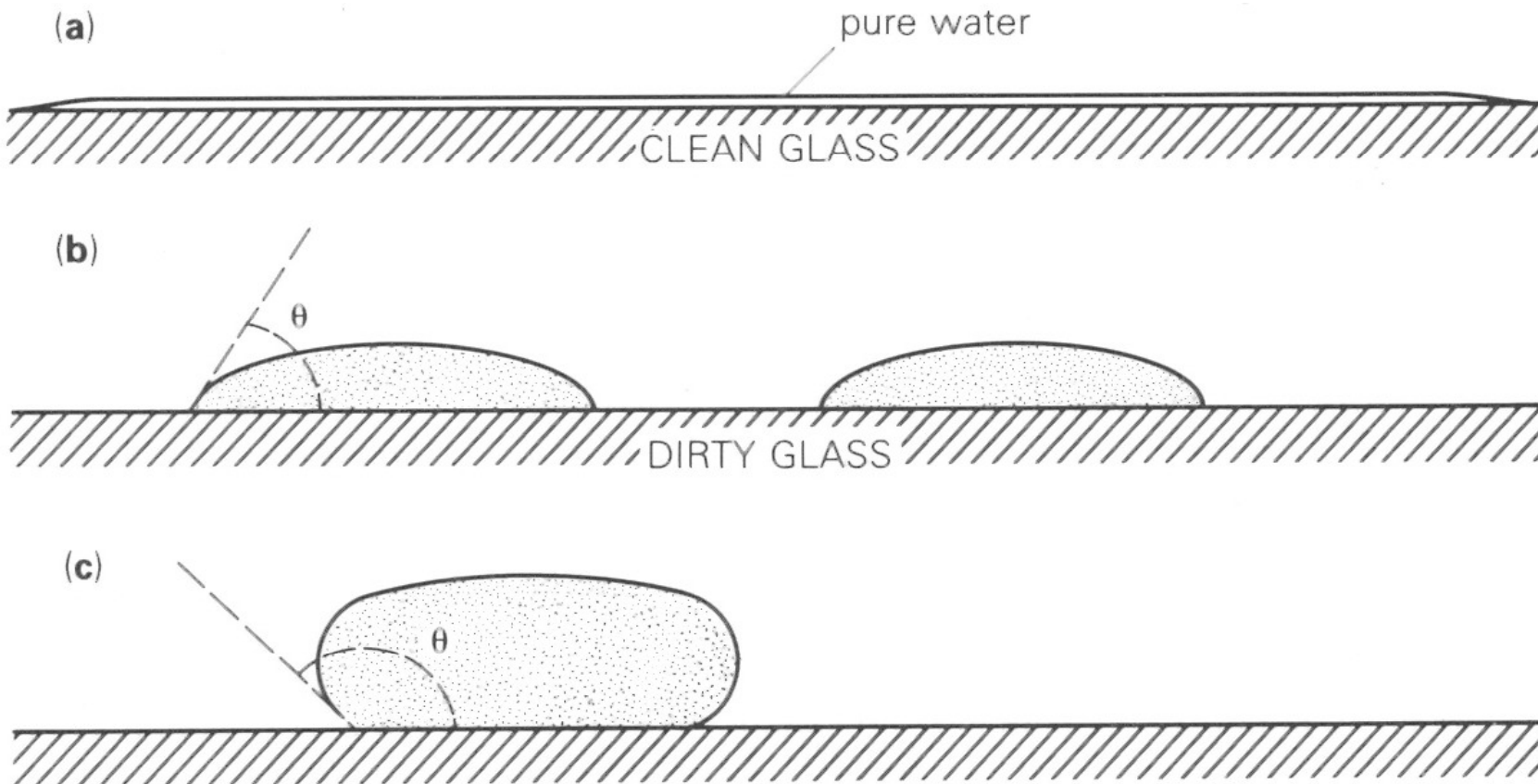
5.2. Felületi feszültség és kapcsolódó jelenségek

5.2.1. Kapillaritás

5.2.2. Kapilláris öv

5.2.3. Telítetlen, kapilláris, telített zóna és talajvíztükör

Felületi feszültség

5.TK. A víz és a kőzetek viszonya

5.1. A kőzetek és a víz viszonya

5.1.1. Víz tároló kőzettípusok

5.1.1.1. Magmás

5.1.1.2. Metamorf

5.1.1.3. Üledékes

5.1.2. A karsztosodás

5.2. Felületi feszültség és kapcsolódó jelenségek

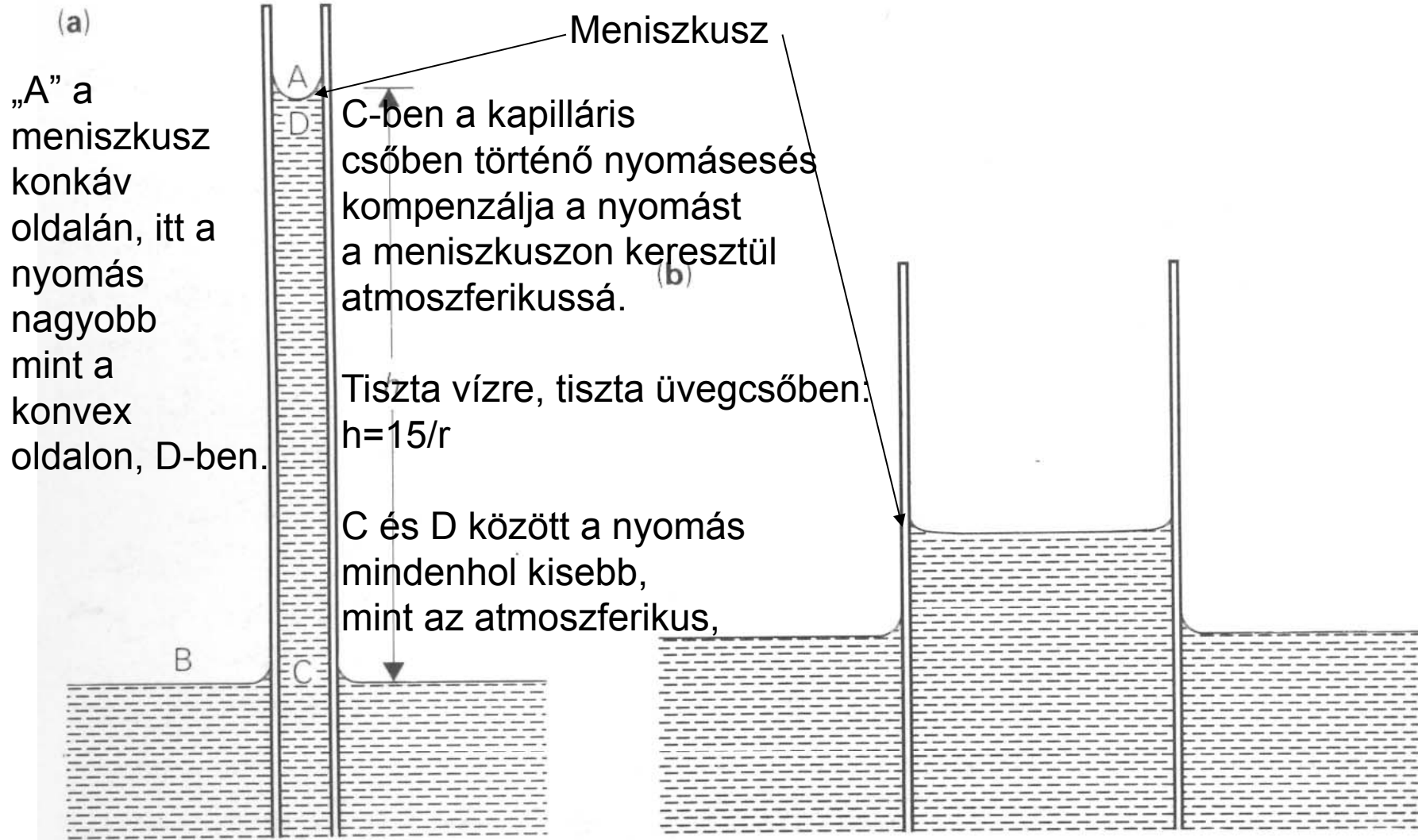
5.2.1. Kapillaritás

5.2.2. Kapilláris öv

5.2.3. Telítetlen, kapilláris, telített zóna és talajvíztükör

5.2.1. Kapillaritás vagy hajszálcsövesség

$$p_A = p_B \text{ (atmoszférikus)}$$

σ – felületi feszültség

R – a meniszkusz sugara

ρ – a folyadék sűrűsége

g – gravitációs együttható

h – folyadékoszlop-magasság

r – kapilláriscső sugara

Θ – a folyadék és a kapilláriscső által bezárt szög

A nyomáskeresés a gömbalakú gáz/folyadék határfelületen:

$$\frac{2\sigma}{R} = \rho gh$$

A nyomáshiány, a meniszkusz görbületéből, egyenlőnek kell lenni p_C -vel.

$$h = \frac{2\sigma}{R\rho g}$$

$$h = \frac{2\sigma \cos \Theta}{r\rho g}$$

$$h = \frac{2 * 0,074 * 1}{r * 10^3 * 9,81} = \frac{1,5 * 10^{-5}}{r} [m]$$

$$h = \frac{15}{r} [mm]$$

$$R = \frac{r}{\cos \Theta}$$

$$\Theta = 0^\circ$$

$$\cos \Theta = 1$$

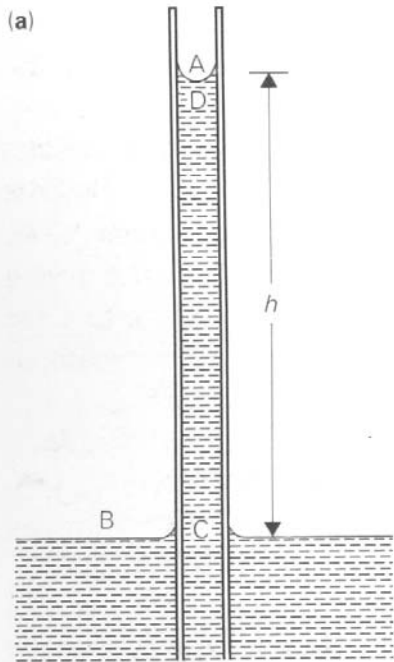

$$R = r$$

$$\sigma_{10^\circ C} = 0,074 \frac{N}{m}$$

$$\rho = 1000 \frac{kg}{m^3}$$

$$g = 9,81 \frac{m}{s^2}$$

5.TK. A víz és a kőzetek viszonya

5.1. A kőzetek és a víz viszonya

5.1.1. Víz tároló kőzettípusok

5.1.1.1. Magmás

5.1.1.2. Metamorf

5.1.1.3. Üledékes

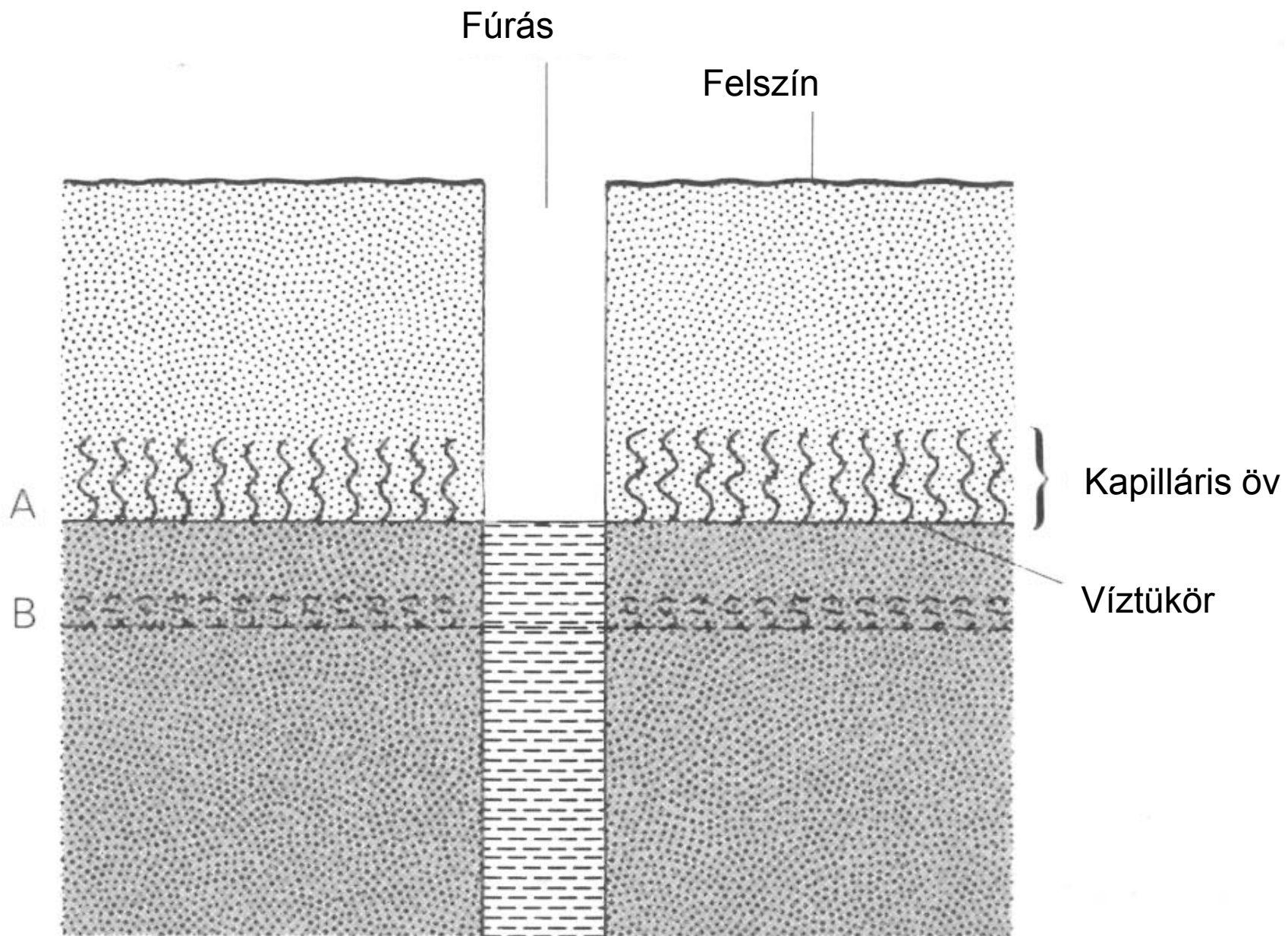
5.1.2. A karsztosodás

5.2. Felületi feszültség és kapcsolódó jelenségek

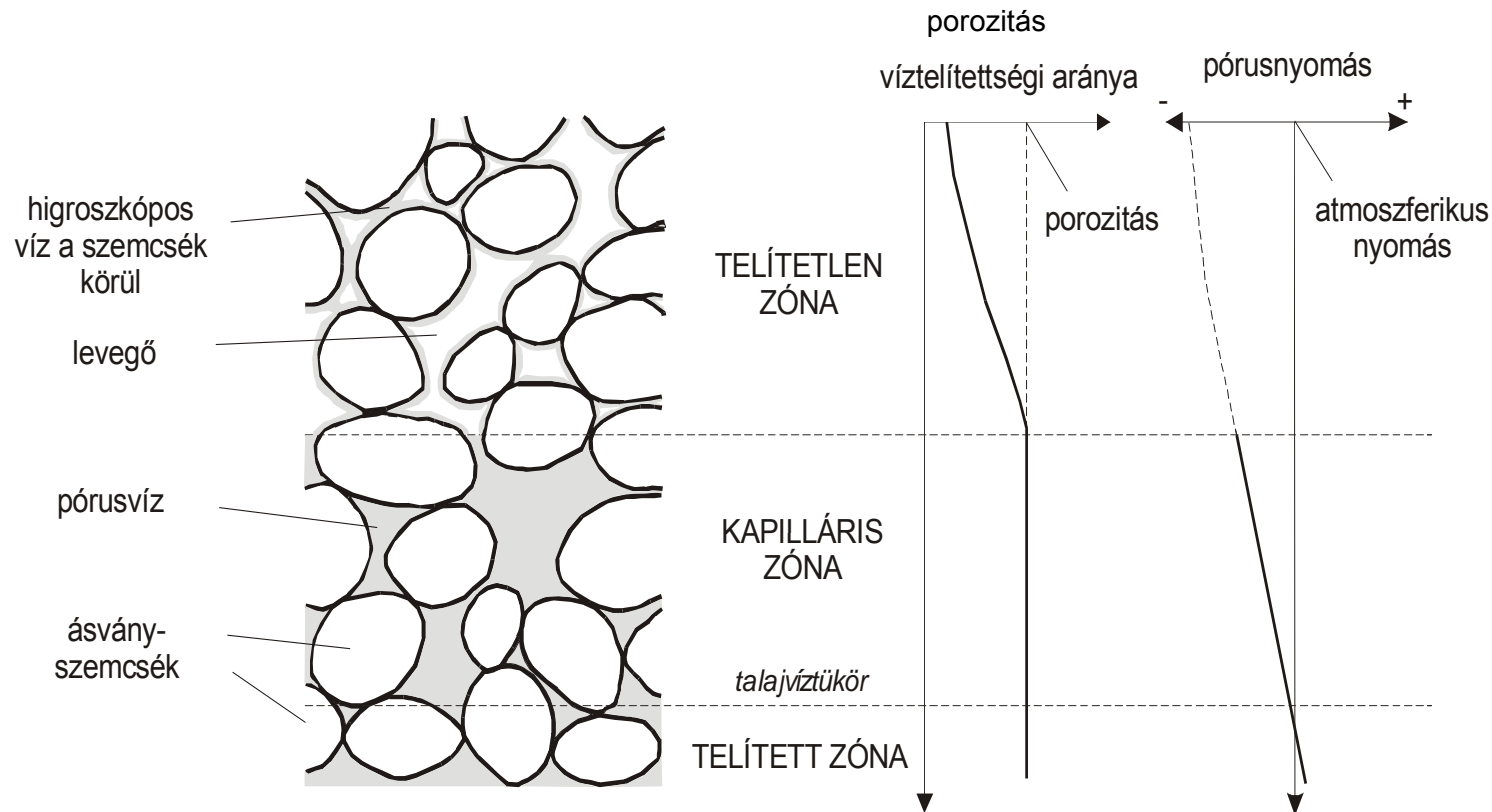
5.2.1. Kapillaritás

5.2.2. Kapilláris öv

5.2.3. Telítetlen, kapilláris, telített zóna és talajvíztükör

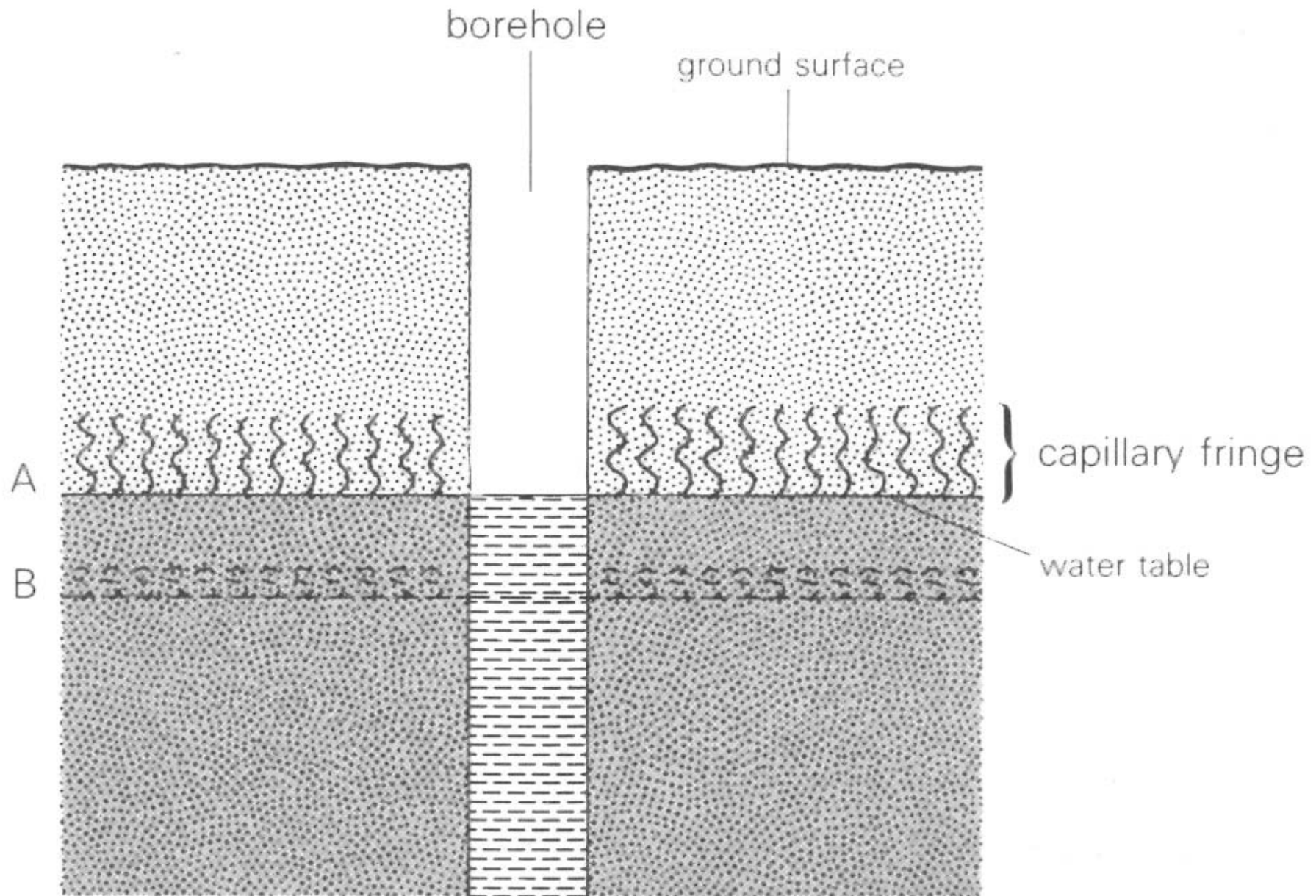
Pórusvíz a telítetlen zónában (Price, 1985)

Kapilláris öv: a pórusok a talajvíztükör felett is telítetté válhatnak a kapilláris vízemelésnek köszönhetően.

Energetikailag mégis különbözik a telített zónától, mert a tényleges pórusnyomás kisebb az atmoszférikus nyomásnál.

$p < 0$ szívás (suction) érvényesül a kapilláris erők révén.

Víztermelés és a kapilláris zóna kapcsolata

5.TK. A víz és a kőzetek viszonya

5.1. A kőzetek és a víz viszonya

5.1.1. Víz tároló kőzettípusok

5.1.1.1. Magmás

5.1.1.2. Metamorf

5.1.1.3. Üledékes

5.1.2. A karsztosodás

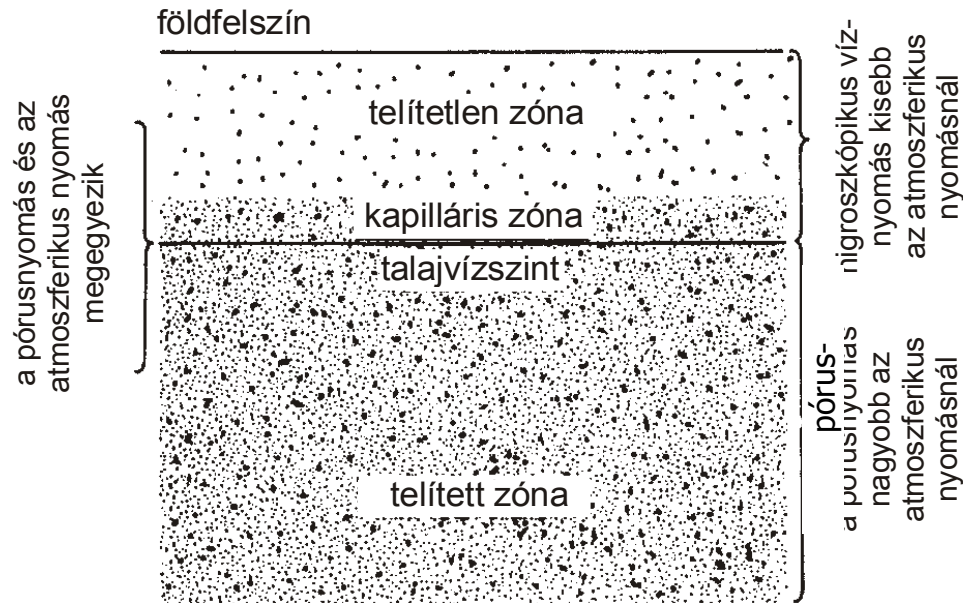
5.2. Felületi feszültség és kapcsolódó jelenségek

5.2.1. Kapillaritás

5.2.2. Kapilláris öv

5.2.3. Telítetlen, kapilláris, telített zóna és talajvíztükör

Telítetlen, kapilláris és telített zóna, talajvíztükör

(Fetter, 1994)

Telítetlen (háromfázisú) zóna: a földkéreg felső, a földfelszínhez közvetlenül csatlakozó része, ahol a pórusok részben vízzel, részben pedig levegővel vannak kitöltve.

Telített (kétfázisú) zóna: csak közet és folyadék van jelen. Addig a mélységig tart, ameddig a közetekben folytonossági hiányok vannak és a víz folyékony fázisú.

Talajvíztükör: az a kitüntetett felület, ahol a pórusnyomás egyenlő az atmoszferikus nyomással.

5.TK. *Porozitás, víz-rétegtan, felszín alatti vizek nevezéktana*

5.3. A felszín közelben található víz tározódása és leürülése

5.3.1. Porozitás fogalma és típusai

5.3.2. A fajlagos hozam és visszatartás

5.4. Felszín közeli vízövek nevezéktana

5.4.1. A talajnedvességi öv

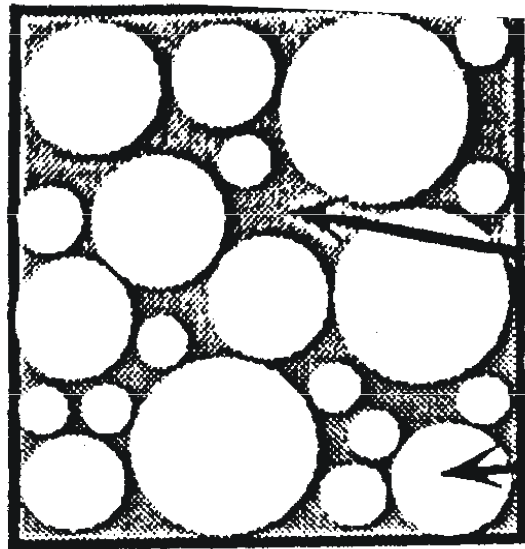
5.4.2. Felszín alatti vizek nevezéktana

5.5. Vízrétegtani kategóriák

5.6. Vízádók térbeli helyzete

POROZITÁS (n)

POROZITÁS (n): a pórusüregek térfogatának (V_v) és a minta teljes térfogatának (V_t) a hányadosa.

a minta teljes térfogata (V_t)

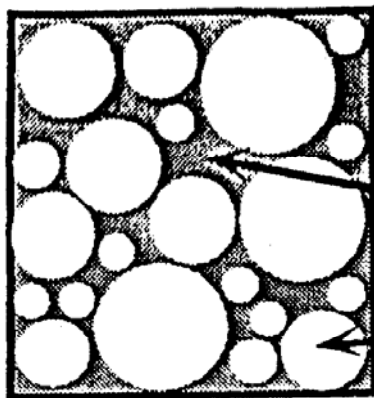
a pórustér térfogata (V_v)

a szilárd közege térfogata (V_s)

$$n = \frac{V_v}{V_t} 100\%$$

Porozitás

$$n = \frac{V_v}{V_t}$$

a minta teljes térfogata (V_t)

a pórustér térfogata (V_v)

a szilárd közege térfogata (V_s)

$$n = \frac{1/2}{1} = 1/2$$

$$n \rightarrow 0 - 1$$

$$V_t = 1$$

$$V_v = 1/2$$

$$V_s = 1/2$$

$$e = \frac{1/2}{1/2} = 1$$

$$e \rightarrow 0 - 3$$

(általában)

$$n = \frac{e}{1 + e}$$

$$V_t = V_v + V_s$$

$$n \cdot V_t = e \cdot V_s$$

$$e = \frac{n}{1 - n}$$

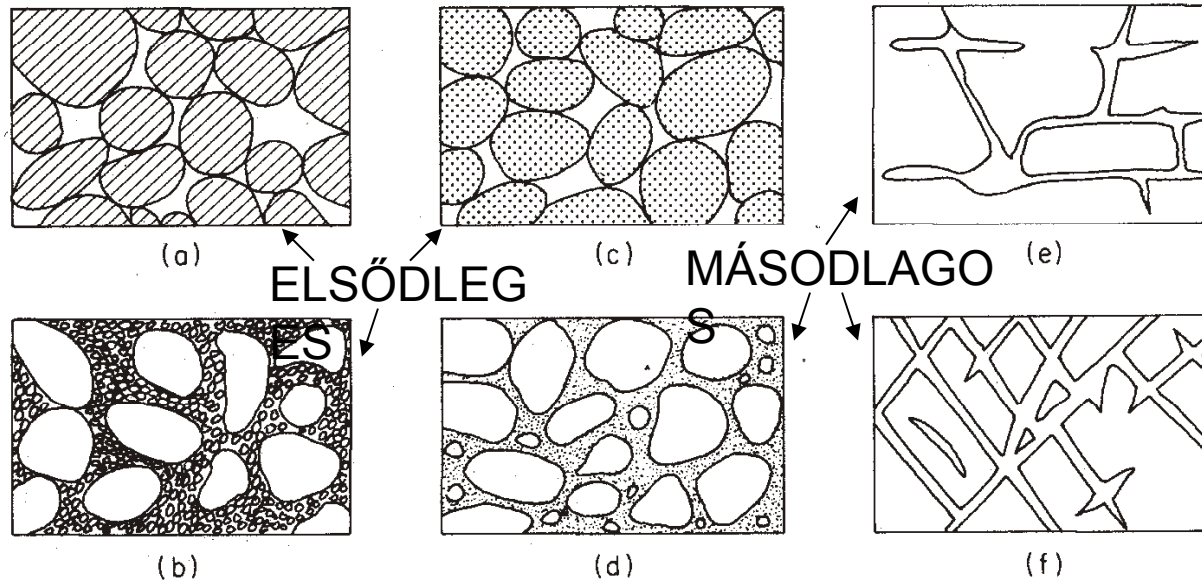
Üledékek és kőzetek jellemző porozitásértékei (Freeze and Cherry, 1979)

---

	n (%)
Konszolidálatlan üledékek	
kavics	25-40
homok	25-50
kőzetliszt	35-50
agyag	40-70
Kőzetek	
repedezett bazalt	5-50
karsztos mészkő	5-50
homokkő	5-30
mészkő, dolomit	0-20
agyagpala	0-10
töredezett kristályos kőzet	0-10
tömör kristályos kőzet	0-5

Összefüggés a szövet és a porozitás között (Meinzer, 1923 után)

a) Jól osztályozott üledék nagy porozitással.

b) Rosszul osztályozott üledék kis porozitással.

c) Jól osztályozott üledék porózus szemcsékkel, összességében nagyon nagy porozitás.

d) Jól osztályozott üledék, amelynek porozitását a szemcsék közötti ásványi anyag kiválása korlátozza.

e) Oldódási porozitás.

f) Tektonikai eredetű porozitás.

A porozitás osztályozása

1. Relatív kor alapján: elsődleges (eredeti); másodlagos (közettéválást követően létrejött)
2. Pórusméret alapján: kristályrács méretű; kolloidális méretű; mikropórus ($d < 0,1 \mu\text{m}$); kapilláris pórus ($0,1 \mu\text{m} < d < 2,5 \text{ mm}$); makropórus ($d > 2,5 \text{ mm}$)
3. A pórusok hidraulikus kommunikációképessége alapján: nyílt porozitás; zárt porozitás
4. Pórusalakító folyamatok jellege alapján: ásványszemcsék közti pórus (kristályközi) (pl: mészkő, dolomit, mélységi magmás kőzetek); klaszterek közötti pórus (törmelékes üledékek, törmelékes üledékes kőzetek, bioklasztitok, írókréta); üreg, hólyagüreg (mészkő, bazalt); hasadék; oldódásos üreg (karbonátok, evaporitok)
5. A pórusokban található víz a közeg hézagterfoglata alapján:
  - kristályvíz: ásványszemcsék kristályrácsában kötött víz
  - pórusvíz: molekuláris erők révén a pórusok falához kötött (S_r);
gravitációsan leürülő (S_y)
  - hasadékvíz
  - karsztvíz

5.TK. *Porozitás, víz-rétegtan, felszín alatti vizek nevezéktana*

5.3. A felszín közelben található víz tározódása és leürülése

5.3.1. Porozitás fogalma és típusai

5.3.2. A fajlagos hozam és visszatartás

5.4. Felszín közeli vízövek nevezéktana

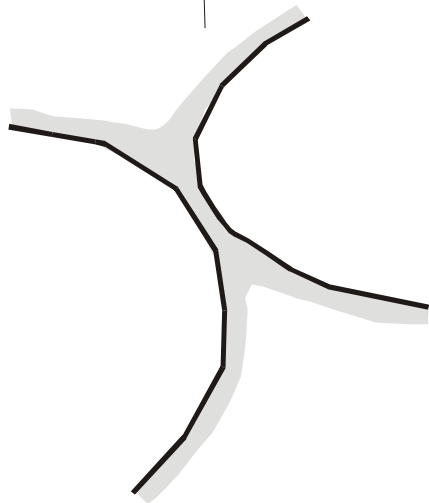
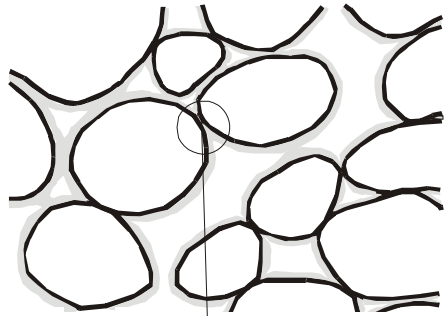
5.4.1. A talajnedvességi öv

5.4.2. Felszín alatti vizek nevezéktana

5.5. Vízrétegtani kategóriák

5.6. Vízadók térbeli helyzete

Fajlagos hozam

A felületi feszültség és a molekuláris erők révén visszatartott víz a gravitáció ellenében (Price, 1985)

A – a víztartó felülete

z – vízszintsüllyedés mértéke

n - porozitás

$$A * z * n$$

nem termelhető ki ekkora mennyiségű atmoszferikus nyomás alatt álló víztartóból a felületi feszültség és a molekuláris erők miatt

$$A * z * S_y \text{ kitermelhető vízmennyiség}$$

S_y – fajlagos hozam

$$S_y < n$$

Definíciók

FAJLAGOS HOZAM (specific yield, S_y): A telített közetből a gravitáció hatására leürülő víztérfogat és a teljes közettérfogat aránya százalékban megadva.

$$S_y = \frac{V_w}{V_b} * 100 \quad [\%]$$

V_w – leürülő víztérfogat

V_b – telített közettérfogat

Definíciók

FAJLAGOS VISSZATARTÁS (specific retention, S_r): A kőzet által a gravitáció ellenében visszatartott víz térfogatának aránya a teljes kőzettérfogathoz viszonyítva.

$$S_r = \frac{V_r}{V_b} * 100 \quad [\%]$$

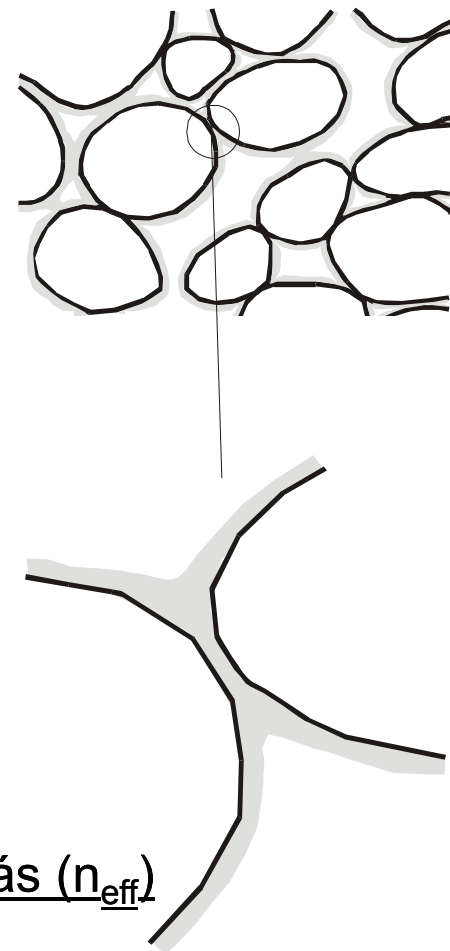
V_r – visszatartott víztérfogat

V_b – telített kőzettérfogat

$$n = S_y + S_r$$

n – porozitás

Az S_y jelenti a közlekedő porozitást → ez az effektív porozitás (n_{eff})

Anyag	Fajlagos hozam (S_y)		
	maximum	minimum	átlagos
Agyag	5	0	2
Homokos agyag	12	3	7
Kőzetliszt	19	3	18
Finomszemű homok	28	10	21
Középszemű homok	32	15	26
Durvaszemű homok	35	20	27
Kavicsos homok	35	20	25
Finomszemű kavics	35	21	25
Középszemű kavics	26	13	23
Durvaszemű kavics	26	12	22

Különböző kőzetekre jellemző fajlagos hozam értékek

5.TK. *Porozitás, víz-rétegtan, felszín alatti vizek nevezéktana*

5.3. A felszín közelben található víz tározódása és leürülése

5.3.1. Porozitás fogalma és típusai

5.3.2. A fajlagos hozam és visszatartás

5.4. Felszín közeli vízövek nevezéktana

5.4.1. A talajnedvességi öv

5.4.2. Felszín alatti vizek nevezéktana

5.5. Vízrétegtani kategóriák

5.6. Vízadók térbeli helyzete

A talaj és a talajnedvességi öv

Talajnedvességi öv: a telítetlen zóna felső része, a kapilláris zóna feletti öv.

Talajnedvesség (soil moisture): az a vízmennyiség, ami ebben az övben ténylegesen jelen van. Általában a teljes pórustérfogatra (V_t) szokás vonatkoztatni.

Pl. $n=20\%$, ennek 50% -a van vízzel kitöltve, akkor a talajnedvesség 50% .

A talaj összetétele:

ásványok, ásványi törmelékek

elhalt szerves anyagok

élő szervezetek

víz

levegő

5.TK. *Porozitás, víz-rétegtan, felszín alatti vizek nevezéktana*

5.3. A felszín közelben található víz tározódása és leürülése

5.3.1. Porozitás fogalma és típusai

5.3.2. A fajlagos hozam és visszatartás

5.4. Felszín közeli vízövek nevezéktana

5.4.1. A talajnedvességi öv

5.4.2. Felszín alatti vizek nevezéktana

5.5. Vízrétegtani kategóriák

5.6. Vízádók térbeli helyzete

Felszín alatti vizek nevezéktana

Zónák		Vizek		
nevezéktana				
Szilárd kőzetváz zónája	Telítetlen (vadózus) zóna	Talajnedvességi öv	Talajnedvesség	Higroszkóposan kötött víz, (vadózus) víz
		Átmeneti öv	Átmeneti vadózus víz	
		Kapilláris öv	Kapilláris víz	
	Telített (freatikus) zóna	Talajvíztükör $p = p_{atm}$		Felszín alatti (freatikus) víz
Kőzetfolyás zónája		Kristályvíz (kémiai kölcsönhatásban van a kőzettel)		
Az összes felszín alatt található víz				
Szemcseközi víz				

5.TK. *Porozitás, víz-rétegtan, felszín alatti vizek nevezéktana*

5.3. A felszín közelben található víz tározódása és leürülése

5.3.1. Porozitás fogalma és típusai

5.3.2. A fajlagos hozam és visszatartás

5.4. Felszín közeli vízövek nevezéktana

5.4.1. A talajnedvességi öv

5.4.2. Felszín alatti vizek nevezéktana

5.5. Vízrétegtani kategóriák

5.6. Vízádók térbeli helyzete

Vízvezető (aquifer; „ferro, ferre”): vizet tároló és továbbító képződményeket (pl. kavics, homok, dolomit, mészkő) jelent. Gazdaságilag fontos mennyiségben szolgáltatnak vizet

Vízfogó/vízlassító (aquitard; „tardo, tardere”): víztárolásra és vízvezetésre képesek, nagyságrendekkel kisebb mértékben, mint a vízvezetők (pl. bazalt, kőzetliszt, agyag). Gazdaságos mennyiségben nem tudnak vizet szolgáltatni.

Vízzáró (aquiclude; „cludo, cludere”): csak elméletben létezik a modern hidrogeológiai felfogás szerint. Minden kőzetnek van valamilyen mértékű hidraulikus vezetőképessége. Abszolút impermeabilitást kizárólag hidraulikai problémák matematikai megoldásakor, (tehát hidraulikai modellezés során) feltételezzük. A vízzáró határfeltétel kielégítésére használjuk.

5.TK. *Porozitás, víz-rétegtan, felszín alatti vizek nevezéktana*

5.3. A felszín közelben található víz tározódása és leürülése

5.3.1. Porozitás fogalma és típusai

5.3.2. A fajlagos hozam és visszatartás

5.4. Felszín közeli vízövek nevezéktana

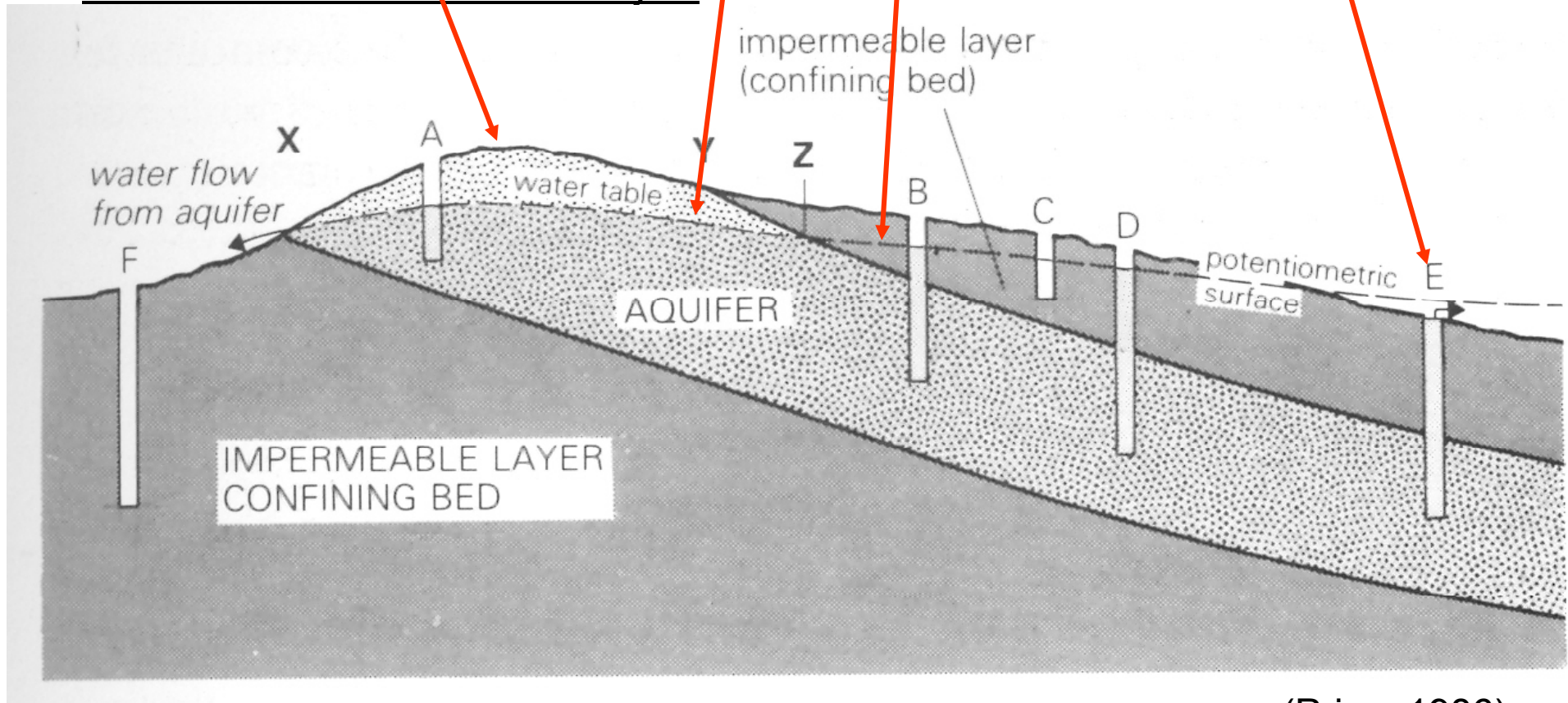
5.4.1. A talajnedvességi öv

5.4.2. Felszín alatti vizek nevezéktana

5.5. Vízrétegtani kategóriák

5.6. Vízadók térbeli helyzete

- Fedetlen, nyílt tükrű (unconfined) víztartó: a víztartó rétegben előforduló víz felszínére atmoszferikus nyomás hat. A víztartóban kialakuló – nyílt tükrű – talajvíz, a víztartó felső szintje alatt található.
- Fedett (confined) víztartó: két vízfogó közti víztartó réteg. Ha „h” a víztartó felső szintje alatt található **fedett nyílt tükrű** a víztartó, ha „h” a víztartó felső szintje felett található **fedett leszorított tükrű** a víztartó. Ezekben a víztartókban potenciometrikus szintről beszélünk. Amennyiben a „h” magasabb mint a felszín, a víztartóba mélyített kutak túlfolyóak, ilyen esetben artéziak a vízviszonyok.

(Price, 1986)

A KÖVETKEZŐ ÓRÁN

(OKTÓBER 28.):

ZH!!!

Részletekről értesítés később.